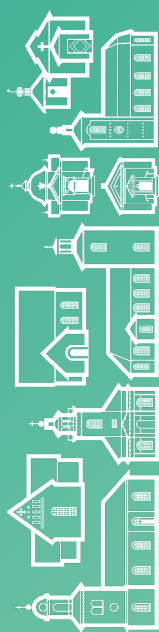

ROSLAGENS *norra*

En tidning från
Svenska kyrkan

NR 3 2024

Ann-Sofi: Onyx
får mig att må bra

Djurens skapare är en
fantasifull konstnär

Amelia: Skäm bort
ditt husdjur klokt

Djuren lär oss om tillit och ordlös kärlek

HELGONET Franciskus av Assis (1100-tal) kallas för djurens skyddshelgon. Han valde att följa i Jesus fotspår, leva enkelt och värna om de fattiga. Han avbildas ofta med en fågel som sitter på handen och det berättas att han talade med djuren

och predikade för fåglarna som andäktigt lyssnade. Franciskus hyllade naturen, solen, himlen, träden – ja hela Skapelsen, som han menade var ett uttryck för Guds kärlek.

I Franciskus anda att hålla allt levande heligt, handlar tidningen den här gången om vår innerliga relation till våra husdjur. Hur kan vi förstå djuren bättre och hur kommunicerar vi? Möt Ann-Sofi som lägger ner sin själ i att förstå sin häst. Jag känner igen mig i det hon berättar och har många gånger upplevt det ordlösa, kärleksfulla samspelet med min hund och häst, förundrats över djupet och tilliten. Ett djur, en varelse så olik mig själv, men ändå uppstår vänskap. Min upplevelse är att relationen till djur hjälper mig att bli en bättre människa, mer lyhörd för både djur, natur och andra människor. Vad lär du dig av ditt husdjur?

Att äga ett djur ställer höga krav på oss människor. Det går hand i hand med den kristna trons tanke att vi människor har ett särskilt ansvar för allt skapat. Vi har ansvar för varandra, skogar och luft, hav och djur.

Men det kommer alltid en dag när vi måste ta avsked av vår vän. Den sorgen fick jag uppleva förra året när min fina hund dog. Jag och min man fattade det svåra beslutet för att hon inte skulle behöva lida. Går du med en sådan sorg i hjärtat och vill prata? Hör av dig till kyrkan så kan vi lyssna.

I somras hade kyrkan en husdjursdag där människor kunde ta med sig sitt djur för en välsignelse. Vi påmindes om att djuren är Guds skapelse. Kyrkan har också planer på en begravningsplats för smådjur, en fin plats att komma till för att begrava och minnas sin vän. Har du några tankar om det?

Låt oss ta väl hand om både djur och människor! Gud välsigne dig!

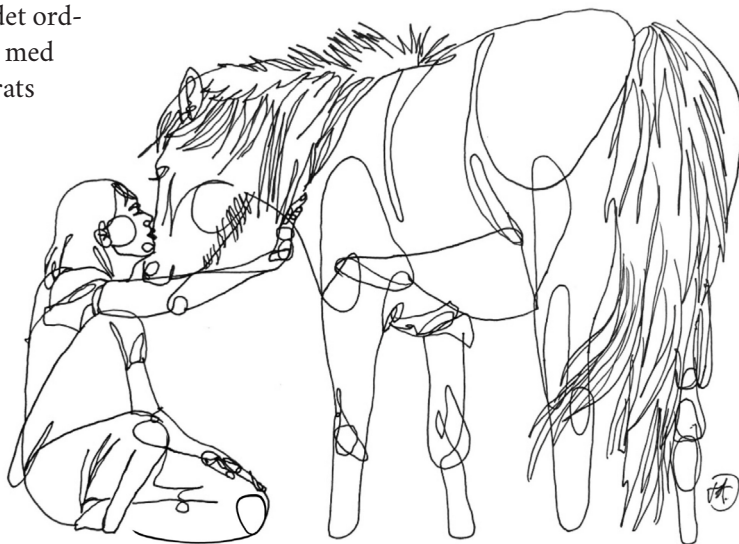

ILLUSTRATION: THEA ANDERSSON

Tidningen ges ut av **Svenska kyrkan, Roslagens norra pastorat**

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/roslagensnorrapastorat.se

Växel: 0173-428 00, roslagens.norra.pastorat@svenskakyrkan.se

Kyrkoherde: Sara J Grip: 070-280 33 41, sara.jacobssongrip@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare: Sara J Grip. **Redaktion:** Sara J Grip, Maud N Persson, Ulrika Ahlinder, Kristin Elf och Ingrid Eliasson. **Omslagsfoto:** Bildbyrå

Produktion: Kyrkbyrå. **Tryck:** Åtta45, 2024

Svenska kyrkan
ROSLAGENS NORRA PASTORAT

PRATAR DU MED DJUR?

Pratar du med katten, hunden eller kanske bilen?
Det är en mänsklig överlevnadsstrategi att
behandla allt man inte begriper som folk!
Källa: Nicholas Epley vid Chicagos universitet

FOTO: ALEXANDER SCHIMMECK / FLICKR

RÅTTORNAS TEMPEL. I ett indiskt tempel i Rajasthan finns över 25 000 råttor som betraktas som gudinnan Karni Matas barn. Råttorna dyrkas och matas med mjölk och godis.

FANTASTISKA DJUR.

I Bibeln nämns över 120 olika djur – läs hela listan:

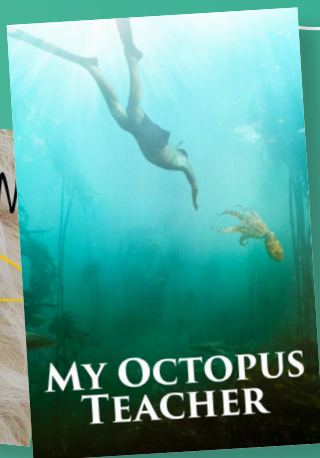
FRAMTIDENS MAT

Livsmedelverket rekommenderar att äta mindre kött för klimatets skull. Är du redo att börja laga mjölmask, hussyrsa eller svart soldatfluga till middag?

OVÄNTADE MEDSPELARE

I sin andaktsboken skriver prästen Charlotte Frycklund om hur djuren ger färg och sammanhang till bibelns berättelser.

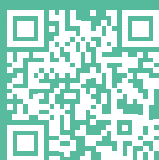
BLÄCKFISKEN OCH JAG

En ovanlig vänskap uppstår i den sydafrikanske filmskaparen Craig Fosters fängslande dokumentär. Se den på Netflix.

KORPARNA

... kom med bröd och kött till
Elia både morgon och kväll.

ur Bibeln, 4 Mos 22:23

TERAPIDJUR. De flesta terapihusdjur är hundar, men även katter, kaniner, marsvin och hästar är bra kandidater. Djuren kan minska ångest, depression, smärta och ensamhet och de hjälper till på sjukhus, ålderdomshem och i skolan. Scanna QR-koden för att höra om hunden Zorro som hjälper barn att lära sig läsa.

Ann-Sofi Fleming bor på Gräsö och tillbringar ofta tre timmar per dag med sin häst Onyx.

Tid, respekt och förtroende bygger bra relationer

Kan människor kommunicera med djur?

– Absolut, det tror jag, svarar Ann-Sofi Fleming, hästägare som anammat Parelli Natural Horsemanship. Metoden tycks lika enkel som självklar och kan inspirera även i andra relationer.

ANN-SOFI FLEMING bor på Gräsö och har varit hästintresserad sedan hon var barn. Hon gick i ridskola och fick sin egen islandshäst när hon var tolv. Redan då funderade hon över hur hästar fungerar. Varför hästen ibland kom fram till henne i hagen, andra gånger var omöjlig att få tag i.

– Jag ville förstå hur jag skulle göra för att få den att alltid vilja komma till mig. Jag sökte i böcker, på den tiden tänkte inte så många i min närhet i de banorna.

Hennes nuvarande ögonsten heter Onyx, en före detta travare som står i ett stall i Söderby. Där tillbringar hon ofta tre timmar per dag.

– Vi umgås mycket. Barnen är vuxna och utöver mitt heltidsjobb har jag nu tid att lägga på Onyx.

Ann-Sofi talar innerligt om relationen de bygger tillsammans. Om tid, respekt, förtroende ... För utomstående låter det inte olikt en relation människor emellan.

RESOR VÄRLDEN ÖVER

Resor är Ann-Sofis andra stora intresse. Hon har jobbat på en fårfarm på Island med ansvar för en egen Islandshäst och på en liten hästgård med Haflingerhästar i Schweiz. Senare fick

” Det är inget hokuspokus, även barn kan lära sig det.

hon jobb på en fårfarm på Nya Zeeland, där hon mötte en professionell galopptränare som hon bildade familj med.

– De åren gav mig stor erfarenhet. Vi tränade 15-20 hästar samtidigt.

På Nya Zeeland kom hon första gången i kontakt med Parelli Natural Horsemanship, PNH, en filosofi grundad av

amerikanen Pat Parelli, som utformat ett utbildningsprogram på internet.

– Jag kände omedelbart att det här är rätt för mig, säger Ann-Sofi.

Hon deltog i PNH-kurser, läste böcker och såg videor. När hon långt senare återvände till Gräsö fortsatte hon att lära ut det hon kunde till dem som var intresserade och bokade även in PNH-instruktörer från Europa.

LÄTTNAD OCH GLÄDJE

– När man följer Parelli får man lära sig förstå hästar och deras beteenden. Vad som motiverar dem, vad de behöver för att känna sig trygga när de är med oss. Man får lära sig om deras olika personligheter.

– Jag önskar att alla som håller på med hästar fick lära sig mer, varför de gör som de gör och vad som motiverar just din häst. Det hjälper dig att förstå den och hur du kan hjälpa den att komma över rädslor eller hitta övningar som den tycker är roliga och intressanta. Med den här kunskapen kan du också undvika många olyckor. Det händer att ryttare ramlar av när hästen blir rädd och sticker, blir omkullsprungna eller helt enkelt tappar hästen när den flyr från det som skrämde den. Har

Ann-Sofi har rest mycket och arbetat med hästar även i Schweiz, på Island och Nya Zeeland. Idag får Onyx prova en kreativ övning med ett paraply.

I natural horsemanship-modellen ingår även att visa omsorg och bara ta det lugnt ihop.

du förberett hästen kan du ofta undvika det, eller hoppa av din häst och hantera situationen från marken.

Om man förstår sin häst finns enkla lösningar på många problem. Ann-Sofi ger några exempel: Om du själv är liten och nätt och har en stor häst kan det vara besvärligt att tränsa den, att nå upp. Kan du få den att böja ned huvudet mot dig blir det mycket enklare. Eller att få den att stå stilla när du vill sitta upp, gå med dig när du går, stanna när du stannar och stå lugnt och stilla vid din sida, även vid tävlingar. Det man lägger stor vikt vid inom PNH är att skapa en trygg relation till sin häst så att den inte tar över och blir din ledare istället.

Vilken är utmaningen?

– Att lära mig förstå Onyx, vilken personlighet han har. Inåtvänd eller utåtriktad, en som funderar eller tänker “bättre fly än illa fäkta”. Detta kan ändras över tid beroende på vad de får vara med om. Det behövs markarbete för att lära känna varandra, skapa en relation.

Enligt Ann-Sofi handlar det om att lyssna in och respektera varandra.

– När jag lär Onyx något nytt, som att flytta framdelen, vill jag att han, när han förstått vad det handlar om, ska kunna flytta framdelen med endast en fjäderlätt beröring. Att förbereda nästa moment och signalera tydligt vad du tänker att ni ska göra är extra viktigt och att göra exakt lika varje gång.

– Kommunikation handlar mycket om att samspela. Är du lugn och trygg märker hästen det och blir också trygg. Tänket utgår från hästarna och deras behov, vad de behöver

från oss för att må bra och känna trygghet.

– Att kommunicera med hästar och använda vårt kroppsspråk, är att jämföra med dövas teckenspråk. Där får man lära sig använda händerna, vi använder hela kroppen. Även barn kan lära sig kommunicera med hästar.

Varför utövar inte fler Parelli?

– Jag har fått frågan många gånger, just nu är vi tre utövare här i mitt närområde. Jag tror att om man inte har upplevt det, vet man inte vad man går miste om. Att äga en häst som ser dig som sin ledare, vänder sig till dig när den är orolig eller håller sig nära dig i hagen, en häst som tycker om att vara med dig,

– Att lära mig kommunicera genom PNH har gett mig sådan lättnad och glädje. Att förstå varför det inte alltid blir som man tänkt sig och att det finns lösningar. Att man kan backa och titta på vad som gick fel.

Varför går det fel?

– Övningen var kanske för svår eller jag för otydlig med vad jag ville. Just den dagen var Onyx kanske inte på humör för att lära något nytt.

När Ann-Sofi beskriver filosofin bakom PNH springer tanken iväg till barnuppfostran eller ledarskap på vilken arbetsplats som helst.

– En del uttrycker att de här kunskaperna även hjälper i vardagen: att visa respekt för varandra, att vi alla är olika och ha förståelse för det.

– Det handlar om att bli en bra ledare. Det som behövs är att du inger trygghet, respekt och förtroende. Du behöver kunskap om dem du ska leda och vad de behöver. Onyx lär mig

något hela tiden. Det är som med människor, vi läser av och lär av varandra. När ditt barn kommer hem kan du ofta se på dem om de haft en bra eller dålig dag eller hur din vän mår när hen hälsar på.

Vad betyder din häst för dig?

– Den får mig att må bra. När Onyx får mitt fokus känner jag ett inre lugn och glädje. Alla vardagsbekymmer och måsten försvinner när jag är med honom. I horsemanship ingår så mycket: att umgås, ta det lugnt, låta honom äta gräs utomhus eller vara tillsammans i boxen. Jag

” Alla vardags-
bekymmer
försvinner när jag är
med min häst Onyx.

ryktar, borstar, ordnar mat och vatten. Stressar inte. Som alla hästar avläser Onyx mitt kroppsspråk hela tiden, jag måste vara fokuserad. Med sitt kroppsspråk uttrycker han vad han känner och vill göra.

– Han känner av om jag är frustrerad. Ibland är hästen spänd och du förstår inte varför, men kanske beror det just på att du är irriterad eller stressad.

Har vi människor ett ansvar för djuren?

– När du tar in ett djur i ditt liv har du ett ansvar för vad de behöver för att må bra. Det handlar inte bara om vad du vill få ut av er relation, även djur har behov.

Vi talar ofta om människovärde, finns det ett djurvärde?

– Det är nog olika för olika människor. För oss som tycker om djur har de ett mycket stort värde. Jag tänker mig att för synskadade spelar en ledarhunden en stor och viktig roll och är man ensam finns ett stort värde i ett djur som sällskap.

Får man sörja ett djur?

– Absolut. Det kan vara väldigt jobbigt. Jag har sörjt alla mina djur. Den blir en vän och kan betyda enormt mycket.

Hästar är den passion som upptar en stor del av Ann-Sofis liv, vid sidan av familj, jobb och andra intressen.

Vad är det som driver dig?

– Att man får en sån fantastisk kommunikation med sin häst. Natural horsemanship är i grunden enkelt, men kräver mycket engagemang. Jag gillar att resa och vandra också och så har jag en stor trädgård. Men Parelli, det är fantastiskt! Jag kan prata om det hur länge som helst.

TEXT: CECILIA SUNDSTRÖM
FOTO: ULRICA AHLINDER

NATURAL HORSEMANSHIP

Att arbeta med hästar på ett naturligt sätt genom att lära sig förstå hur de tänker och beter sig. Parelli Natural Horsemanship är det största varumärket inom natural horsemanship och grundades 1981 av amerikanen Pat Parelli.

I grunden handlar det om vänskap

SÅ SA EN VÄN till mig, när vi diskuterade varför vi människor skaffar oss husdjur.

– Det handlar om längtan efter en vän, en relation. Någon som bryr sig om mig och någon som jag kan bry mig om.

Ungefär en tredjedel av alla hushåll i Sverige har minst ett husdjur. Vanligast är katt. Det bor en katt i närmare en femtedel av alla hushåll. Ungefär 15 procent har en hund. Hund är det vanligaste husdjuret i världen. På tredje plats i Sverige kommer akvariefiskar, tätt följt av kaniner.

Under covid-pandemin skaffade sig svenskarna 93 590 nya hundar, en ökning med 8 procent på två år enligt Jordbruksverket. Isolerade i våra hem kom hundarna oss till hjälp, till tröst, till sällskap.

Jag tror min vän har rätt i sin analys om längtan efter vänskap. Det vittnar på ett lite sorgligt sätt om människans ensamhet och samtidigt om vår underbara förmåga att bygga relationer. Vår vilja att göra det. Att vi är skapade så att vi mår bra av att höra samman.

I Bibeln står det en hel del om vänskap. Ordspårboken talar om hur goda vänner kan bidra

till ett lyckligt och meningsfullt liv och den varnar för konsekvenserna av att umgås med fel slags vänner. Vi kan också läsa om relationer som inte var helt jämlika. I Ruts bok berättas om vänskapen mellan Noomi och hennes svärdotter Rut. I Samuels bok om Jonathan, som är vän med den nästan 30 år äldre David.

Förhållandet mellan matte eller husse och en hund är inte jämlikt, men fungerar ändå. Vänskap verkar kunna ta sig över hinder och konventioner som vi människor har satt upp. Kanske är det ett tecken på att vi har med Helig Ande att göra, Anden som är som en vind som blåser vart den vill?

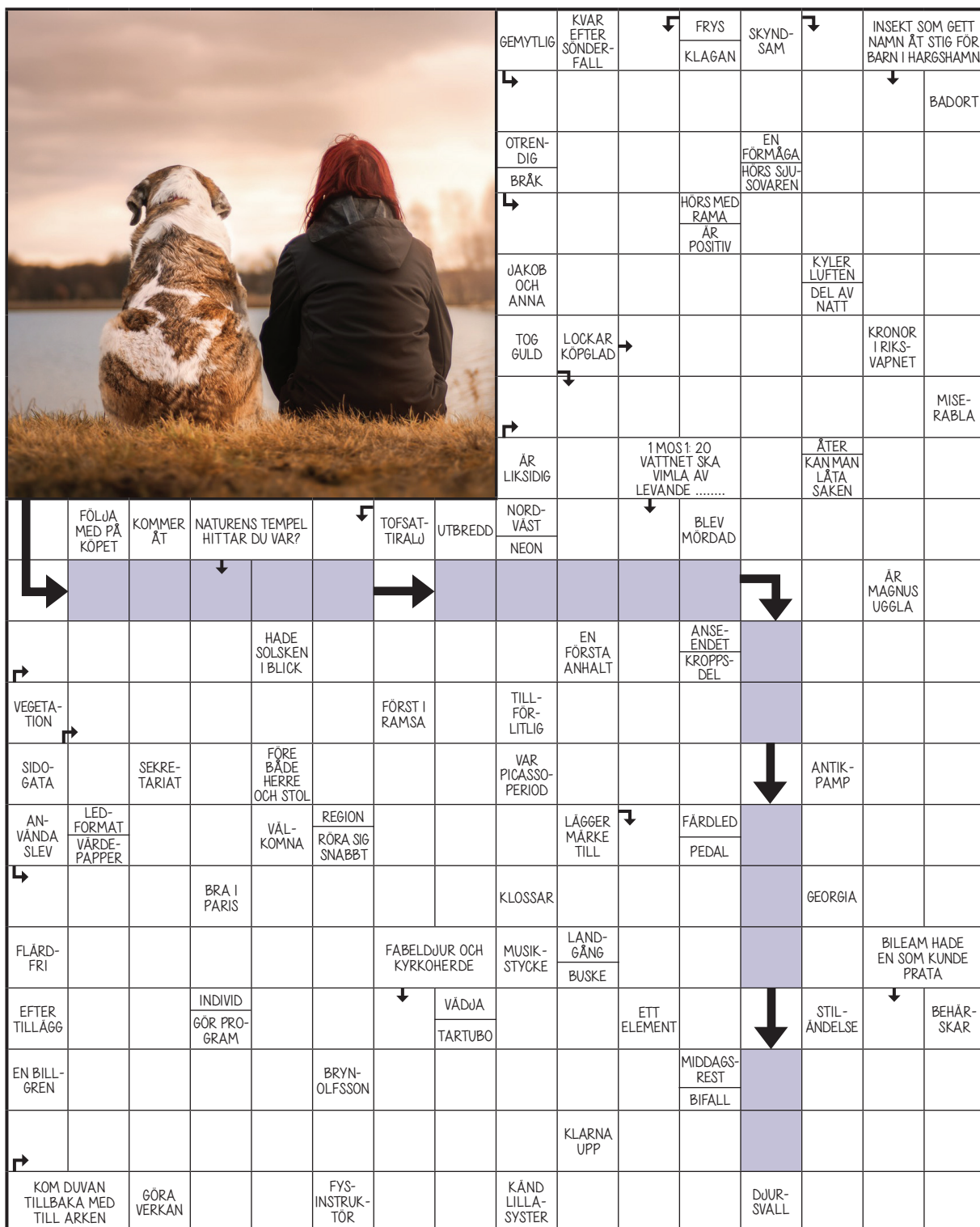
Jesus kallade sina lärjungar för vänner, fastän Jesus ju var deras lärare och herre. Genom Guds kraft blir vi i nära relation trots – och kanske tack vare – att vi är olika. Vänskap blir möjligt genom helig Ande. Kärlek, trohet och hopp föds. Som min vän sa: "I grunden handlar det om vänskap".

KRISTIN ELF, PRÄST

Höstens kluriga korsord

Kura ihop dig under filten och klura på ett korsord! Mejla orden i de lila fälten till roslagens.norra.pastorat@svenskakyrkan.se senast 20 oktober. Bland svaren dras en vinnare som publiceras i nästa nummer. Lycka till!

Bibeln vimlar av djur

ÖVER 120 DJURARTER nämns i Bibeln – och ändå finns det många fler speciella. Tänk om även kvastfeningen, mosaikrättan och korgstjärnan skulle nämnas för att ytterligare betona Guds oerhörda fantasi.

Ju mer vi lär oss om djuren desto mer framstår Gud som en lekande konstnär. Skapelsen blir ett levande konstverk där varje art och individ är en viktig del i ett stort mönster. Alla behövs, om en art saknas eller dör ut påverkar det alla andra.

I Bibelns skapelseberättelse strömmar djuren fram den femte dagen: i vattnet, på himlen, på jorden. Först på den sjätte dagen skapas människan och får i uppdrag att råda över Skapelsen. När människan misslyckas i sitt uppdrag vill Gud dränka allt och Noa får uppdraget att samla djuren i arken. Efter floden börjar allt om igen.

Djuren lever med människan och är till människans hjälp. I Bibeln finns tre djur som är extra älskade:

Åsnan. Djuret som troget hjälper människan. Åsninnan som ger Bileam råd och tillrättavisning. Åsnan som bär Maria på sin rygg till Betlehem när hon är gravid med Jesus och vidare till Egypten när de senare tvingas fly med den nyfödde. Åsnan som bär Jesus in i Jerusalem dagarna före korsfästelsen.

Lammet. Får och lamm nämns på cirka 500 ställen i Bibeln. Jesus berättar om sig själv som en herde och människorna som lamm som känner igen herdens röst. En av de mest älskade bilderna av Jesus är när han bär ett lamm över axlarna, en god herde som hjälper i nöd när varg och taggbuskar hotar att döda och skada. Lammet som offrades till påsk: Jesus som dör på korset och räddar världen.

Duvan. Duvan som kom med en olivkvist i näbben till Noa på arken visade på hopp: det finns en plats där allt kan börja om. En ny värld är möjlig, där djur och människor kan leva i harmoni igen! Duvan är därför en vanlig fredssymbol.

Profeten Jesaja ger oss en ljuvlig bild av hur det kommer att bli en gång när krig och våld är över. Han berättar hur vargen ska bo med lammet och pantern ligga vid killingens sida. Lejonet äter hö som oxen. Kalv, lejon och björn betar tillsammans och en liten pojke vallar dem och ett barn sticker handen i kobrans bo. Ingenstans ska något ont ske.

KRISTIN ELF, PRÄST

TANKE. Vad väcker din förundran inför skapelsen?

Människans bästa vän

Veterinär Amelia Åkesson påminns ofta om hur mycket husdjur betyder för sin ägare.

– För många är djuret nästan som ett barn.

Amelia Åkesson är veterinär. Sin fritid ägnar hon gärna åt sina två dvärgschnauzers.

ATT BLI VETERINÄR har alltid varit en barndomsdröm för Amelia Åkesson. Hon har varit en hängiven hästtjej och ridit aktivt tills för ett par år sedan. Amelia kommer ursprungligen från Skåne och efter veterinärstudier på Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala arbetade hon hos Distriktsveterinärerna

Österlen. Sedan början av 2022 arbetar hon hos distriktsveterinärerna i Hökhuvud utanför Östhammar.

På veterinärmottagningen behandlas alla tänkbara åkommor, allt ifrån vaccination av katter till munhåleundersökning på hästar.

– Till de ovanligare djuren jag behandlat hör en åsna, en alpacka och en ara som tillhör släktet stora papegojfåglar.

Nästan varje dag träffar Amelia djurägare som behöver hjälp och råd.

– Att ta hand om sina djur och skämma bort dem är viktigt, men idag har många djur övervikt, vilket kan leda till allvarliga hälsoproblem som ledproblem, hjärtsjukdomar och diabetes.

Diabetesbehandling är krävande för både djur och ägare, så i många fall låter man i stället djuret somna in.

– Skäm i stället bort ditt djur på ett hälsosamt sätt. En lång skogspromenad, en tur till badet om hunden gillar det eller prova olika typer av berikning.

Berikning är ett sätt att låta djuren få utlopp för sitt naturliga beteende, som att sprida ut matkulor på gräsmattan för hunden att leta upp eller gömma kattens mat på olika ställen i hemmet.

– För många är ett eget djur som att ha ett barn. Djuret ger väldigt mycket tillbaka och blir ett ovärderligt sällskap, särskilt för äldre människor.

Med den starka anknytningen kommer också svåra beslut, som hur långt man ska gå med en behandling om djuret blir sjukt. Veterinärens jobb är ett ge en bild av situationen och hur prognosen ser ut samt vilka alternativ som finns.

– Så länge djuret inte lider finns inget rätt eller fel. Men en del djurägare vill göra allt för sitt djur och vänder ut och in på sig själva.

Det svåraste är när ekonomi påverkar besluten. Veterinären måste alltid föra en öppen dialog med djurägaren om kostnaderna för en behandling. Som djurägare kan avlivning vara det värsta tänkbara alternativet. Vad ger mig som djurägare rätten att bestämma när mitt djurs liv ska ta slut?

För att hjälpa och stötta djurägaren i sorgen brukar Amelia be ägaren att se tillbaka på den fina tiden som man haft med sitt djur.

– Man får tänka att man ger djuret något fint, att man gör dem en tjänst och att de slipper lida.

TEXT: ULRIKA AHLINDER
BILD: EMMA ERIKSSON